

Силабус навчальної дисципліни
«РЕГІОНАЛЬНИЙ РИНОК ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ ПОСЛУГ»

Галузь знань: J Транспорт та послуги
Освітня програма: Туризм та індустрія гостинності
Спеціальність: J Транспорт та послуги
Рівень вищої освіти: другий (магістерський) рівень
Рік навчання: 1
Семестр: 2

Структурний підрозділ	Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи Природничо-економічний факультет
Викладач:	 Прізвище, ім'я, по батькові: Марусей Тетяна Володимирівна Науковий ступінь: кандидат економічних наук Вчене звання: доцент Посада: доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Профайл викладача: http://ef.kpnu.edu.ua/marusei-tetiana-volodymyrivna/ https://scholar.google.com.ua/citations?user=mM0aVD0AAAAJ&hl=uk https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57205495181 https://www.webofscience.com/wos/author/record/H-2051-2018/ E-mail: marusei.tetiana@kpnu.edu.ua ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1018-702X Робоче місце: 108 ауд. (кафедра туризму та готельно-ресторанної справи), навчальний корпус № 9 (вул. Павла Скоропадського, 52)
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=25825
Статус дисципліни	Обов'язковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредитів ЄКТС / 120 год
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Денна
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/ Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ імені Івана Огієнка» (нова редакція) URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLrRbcQA86/view Неформальна та/або інформальна освіта. Визнання К-ПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)» (https://surl.lu/beaaaw).

Що будемо вивчати?	Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення особливостей і закономірностей управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг, забезпеченням ефективного управління туризмом в регіонах обласного рівня.
Чому це треба вивчати?	Метою вивчення навчальної дисципліни «Регіональний ринок туристично-рекреаційних послуг» є формування у здобувачів знань та вмінь щодо функціонування та розвитку регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг, аналізу та оцінки його туристичного потенціалу, підготовка конкурентоспроможних, висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати завдання інноваційного та дослідницького характеру. Завдання навчальної дисципліни: є вивчення теоретико-методологічних засад розвитку регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг; оволодіння навичками щодо визначення кон'юнктури та сучасних трендів розвитку туристично-рекреаційного ринку; оволодіння методами діагностики стану та особливостей розвитку національного і регіонального ринків туристично-рекреаційних послуг; дослідження системної взаємодії суб'єктів ринку туристично-рекреаційних послуг; вивчення імператив розвитку ринку туристичних послуг України в умовах просторової поляризації.
Якими компетентностям и можна оволодіти?	Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації Загальні компетентності: ЗК 01 Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності. ЗК 02. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі. ЗК 07. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК): СК 02. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації. СК 03. Здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях. СК 04. Здатність організовувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду. СК 06. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації. СК 07. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку. СК 08. Здатність створювати, реалізовувати та ефективно просувати туристичні продукти й послуги регіонального рівня у галузі туризму та гостинності в умовах змін.
Яких результатів навчання можна досягнути?	ПРН 02. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації. ПРН 04. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проєктувати його стратегічний розвиток на засадах сталості. ПРН 05. Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку ПРН 06. Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку ПРН 07. Організовувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності. ПРН 12. Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях. ПРН 13. Розробляти та впроваджувати продукти і послуги у галузі туризму та гостинності, враховуючи специфіку регіонального туристично-рекреаційного потенціалу в умовах змін.
Зміст дисципліни	Тема 1. Наукові основи дослідження регіональних ринків туристсько-рекреаційних послуг Тема 2. Геопросторова організація туристичного процесу

	Тема 3. Сталий розвиток туристично-рекреаційного ринку: реалії та перспективи Тема 4. Теоретичні аспекти інноваційної діяльності регіональних ринків туристсько-рекреаційних послуг Тема 5. Місцеве самоврядування в системі управління регіональним ринком туристсько-рекреаційних послуг Тема 6. Туристичний потенціал регіонів. Тема 7. Управління розвитком регіонального ринку туристсько-рекреаційних послуг в обласному регіоні. Тема 8. Управління розвитком суб'єктів туристичного бізнесу регіонального ринку туристсько-рекреаційних послуг. Тема 9. Регіональний маркетинг як інструмент управління регіональним ринком туристсько-рекреаційних послуг в умовах. Тема 10. Подільський туристично-рекреаційний регіон. Тема 11. Роль громад в розвитку туристично-рекреаційного ринку регіону та країни Тема 12. Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм для розвитку регіонального ринку туристсько-рекреаційних послуг. Тема 13. Туристично-рекреаційне районування Хмельницької області як основа формування регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг.
Методи навчання	Словесні, наочні методи; дедуктивний, індуктивний, аналітичний, метод порівняння, узагальнення, конкретизація; пояснювально-ілюстративний метод, демонстрація, метод проблемного викладу матеріалу (дискусійна панель, кейс-метод тощо).
Інформаційне забезпечення	Рекомендована література Основна: 1. Лагодієнко В.В., Павлов К.В., Павлова О.М., Саркісян Г.О. Інноваційна діяльність на регіональних туристичних ринках: модернізація та регулювання: монографія / В.В. Лагодієнко, К.В. Павлов, О.М. Павлова, Г.О. Саркісян. Луцьк : СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. 402 с. URL: https://surli.li/kgahqj 2. Регулювання соціально-економічної активності на регіональних ринках туристичних послуг : монографія / О.М. Павлова, К.В. Павлов, Л.В. Ільїн, К.А. Зайчук. Луцьк : ФОП Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 170 с. URL: https://surli.lu/hgxlad 3. Стратегія розвитку національного туризму : конспект лекцій / Тарас Петрович Безсмертнюк. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2023. 68 с. URL: https://surli.li/tdoncz 4. Трансформація туристично-рекреаційної сфери в Україні: виклики війни, глобальні зміни та інноваційні рішення: колектив на монографія / за заг. ред. проф. Г. В. Машіки, Н. Ф. Габчак. Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2025. 360 с. URL: https://surli.lu/oprgob 5. Туристичне районування територій: конспект лекцій / І.В.Литвиненко. К.: КНУБА, 2023. 90 с. URL: https://surli.cc/ykkfgy Допоміжна: 1. Горіна Г.О. Ринок туристичних послуг: управління розвитком в умовах просторової поляризації: монографія. Кривий Ріг : Видавець ФОП Чернявський Д.О., 2016. 305 с. https://surli.cc/uvumom 2. Долинська О.О. Туристичний комплекс Хмельницької області: сучасний стан та перспективи розвитку : наукове видання. Кам'янець Подільський : ПП «Медобори-2006», 2016. 96 с. 3. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підручник / Н. В. Корж, Д. І. Басюк. Вінниця: «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. 322 с. 4. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). 3-тє вид., перероб. і допов. Київ : Альтерпрес, 2005. 436 с. 5. Марусей Т.В. Методичні рекомендації до виконання практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Регіональний ринок туристично-рекреаційних послуг» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Туризм та індустрія гостинності» спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація» денної форми навчання. [Електронне видання] / Марусей Т.В. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ, 2025. 82 с. URI: http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9325 6. Марусей Т.В. Збірник тестових завдань діагностики якості знань студентів з

навчальної дисципліни «Регіональний ринок туристично-рекреаційних послуг» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю J3 Туризм та рекреація денної форми навчання. [Електронне видання]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. 81 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9327>

7. Марусей Т. В. Безбар'єрність в туризмі та гостинності в умовах сьогодення: регіональний аспект. *Агросвіт*. 2025. № 7. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/agrosvit/issue/view/211>
8. Марусей Т. В. Гастрономічна спадщина Поділля в галузі гостинності. *Ефективна економіка*. 2024. № 6. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4019>
9. Марусей Т. В. Екологічні інновації як пріоритетний напрям сталого розвитку регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг. *Ефективна економіка*. 2025. №6. <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/6786/6888>
10. Марусей Т. В. Інноваційні технології як інструмент розвитку ринку туристичних послуг. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. №12. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/6705>
11. Марусей Т. В. Туристичні кластери як інноваційний інструмент розвитку регіональних ринків туристичних послуг. *Агросвіт*. 2025. №12. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/6677>
12. Марусей Т. В., Матвейчук Л.О. Особливості стратегічного управління туристичною діяльністю та його місце в системі управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2025. №8. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/7242>
13. Марусей Т. В., Матвейчук Л.О. Стратегічне планування в системі управління розвитком регіонального ринку туристичних послуг. *Ефективна економіка*. 2025. №8. <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/7280>
14. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В.Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2018. 262 с.
15. Просторова організація туристично-рекреаційної сфери регіону: монографія / За загальною редакцією д.е.н., проф. В.В. Папп. Мукачєво: Редакційно-видавничий центр МДУ, 2016. 268 с.
16. Ринок туристичних послуг: управління розвитком в умовах просторової поляризації: монографія / Г.О. Горіна. Кривий Ріг : Видавець ФОП Чернявський Д.О., 2016. 305 с.
17. Сталий розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й перспективи для України [Текст] : монографія / Наталія Володимирівна Павліха, Ірина Олександрівна Цимбалюк, Анастасія Юріївна Савчук. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 221 с. URL: <https://surl.li/vxoyqg>
18. Управління регіональним розвитком туризму: Навчальний посібник. / За ред. В.Ф. Семенова. Одеса, 2011. 225 с.
19. Управління сталим розвитком індустрії туризму: монографія / А.В. Стойка, К.А. Горюнова. Київ : МДУ, 2024. 161 с.
20. Формування і розвиток регіонального туристично-рекреаційного комплексу / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Навч.-наук. ін-т економ. та бізнес-освіти ; за ред. І. М. Поворознюк ; рец.: Чирва О. Г., Басюк Д. І., Пенькова О. Г. Умань : Візаві, 2019. 195 с.
21. Шоробура І.М., Гільберг Т.Г., Долинська О.О. Хмельниччина: туристичний потенціал : наукове видання. Хмельницький : Видавець ФОП Заколотний М.І., 2016. 281 с.
22. Marusei T. Innovative strategies and triggers for the development of the tourism and hotel-restaurant business in crisis conditions. V. Yurovchyk, T. Zubekhina. *Ефективна економіка*. 2023. № 9. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2172>
23. Tendencias y características del desarrollo de la industria turística Ucraniana en condiciones de guerra y perspectivas de salida a la crisis. / Marusei T. *Revista De La Universidad Del Zulia*, (2024). 15(42), 407-427. <https://doi.org/10.46925/rdluz.42.23> (Web of Science Core Collection)

Інформаційні ресурси:

1. Дія. Освіта. [Безбар'єрність у галузі гостинності. Як туристичні локації зробити доступними для людей з інвалідністю.](#) Освітній серіал. URL:

	https://osvita.diia.gov.ua/courses/accessibility-in-the-field-of-hospitality 2. Дія. Освіта. Мистецтво готельного бізнесу. Як зробити так, щоб гість бажав повертатися в готель. Освітній серіал. URL: https://osvita.diia.gov.ua/courses/the-art-of-hotel-service 3. Дія. Освіта. Як туристичні ініціативи змінюють громади. Базові знання про туристичну індустрію та її вплив на економіку регіону. Освітній серіал. URL: https://osvita.diia.gov.ua/courses/how-tourism-initiatives-change-communities 4. Академія NTO.UA. Управління DESTINATION-ами і роль DMO. Навчальний онлайн-курс. URL: https://academy.nto.ua/destinationmanagement.html 5. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Розпорядження КМУ від 16 березня 2017 р. № 168-р.: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017- %D1%80#Text 6. Програма розвитку туризму в Хмельницькій області на 2021-2025 роки. URL: https://www.adm-km.gov.ua/?p=78829 7. Програма розвитку туризму в Хмельницькій області на 2021-2027 роки. URL: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/strategiyarozvytku-hmelnyczkoyi-oblasti-na-2021-2027-roky. 8. Стратегія розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки. Рішення Хмельницької обласної ради від 20.12.2019 р. № 49-29/2019. Хмельницька обласна рада. URL : https://km-oblrada.gov.ua/ctrategiya-regionalnogo-rozvitku-khme/																			
Обсяг дисципліни: види занять та години	Лекційні заняття: 30 год. Практичні заняття: 30 год. Самостійна робота: 60 год. Всього: 120 год.																			
Система оцінювання результатів навчання	Система контролю знань включає в себе поточний та підсумковий контроль знань здобувачів. Зазначені форми контролю організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу здобувачів протягом семестру і забезпечити об'єктивне оцінювання їхніх знань. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення творчих робіт, умінь самостійно опрацьовувати теоретичний та практичний матеріал, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація). Об'єктами поточного контролю знань здобувача вищої освіти є: – систематичність та активність роботи протягом семестру; – виконання завдань для самостійного опрацювання; – виконання завдань модульного контролю. <i>Видом підсумкового контролю навчальної дисципліни є екзамен.</i>																			
Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів	Форма підсумкового контролю екзамен <table><tr><th colspan="3">Поточний і модульний контроль (60 балів)</th><th>Екзамен</th><th>Сума</th></tr><tr><td>Поточний контроль</td><td>Модульна контрольна робота</td><td>Самостійна робота</td><td rowspan="2">40</td><td rowspan="2">100</td></tr><tr><td>30 балів</td><td>20 балів</td><td>10 балів</td></tr></table> Рейтингова оцінка з кредитного модуля <i>Рейтингова оцінка з кредитного модуля</i> – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення. Поточний контроль (30 балів) Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на кожному навчальному занятті – 12. Критерії оцінювання практичного заняття <table><tr><th>Рівні навчальних досягнень</th><th>Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)</th><th>Критерії оцінювання</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума	Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Самостійна робота	40	100	30 балів	20 балів	10 балів	Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання			
Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума																
Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Самостійна робота	40	100																
30 балів	20 балів	10 балів																		
Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання																		

	Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні». Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
		2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
		3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	Середній (репродуктив- ний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
		5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
		6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

		8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати інформаційне повідомлення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	Високий (творчо- професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за лабораторні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12). Здобувачу вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів. Здобувач вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12- бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач вищої освіти повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12). Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації ним поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до них відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями)» (https://surl.li/nlmnvj). Самостійна робота (10 балів) Перевірку питань й завдань самостійної роботи, які студенти готують на практичні заняття, здійснює викладач, який їх проводить. Їх оцінювання є складником загальної оцінки, що виставляється здобувачеві на практичному занятті. Контроль за іншими видами самостійної роботи у формі співбесіди здійснює лектор на консультаціях. Критерії оцінювання самостійної роботи:	
Високий рівень 9-10 б.	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні знання, винесених на самостійне опрацювання, повно викладає самостійно матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміння різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументацію, доведення, порівнювати, формулює своє бачення методичних аспектів, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати своє ставлення, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, самостійно знаходить інформаційні джерела, володіє вміннями творчої діяльності та роботи з інтернетними джерелами. Здобувач вищої освіти виконує завдання самостійної роботи. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній рівень 7- 8 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і високого рівня, але здобувач допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 не послідовності викладу матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання. Здобувач вміє наводити власні приклади на підтвердження нових знань, застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях, переважно добирає самостійно інформаційні джерела, володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з інтернетними джерелами. Здобувач вищої освіти вчасно виконує завдання самостійної роботи. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Середній рівень 6 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень, винесених на самостійне опрацювання, але викладає матеріал, допускає неточності у визначенні понять, потребує допомоги (спитань) викладача, не вміє досить глибоко і доказово обґрунтувати свої судження і наводити приклади; у власній аргументації

		загальновідомі докази; не має сформованих умінь і навичок роботи з інформацією; володіє вміннями здійснювати первинну обробку інформації без її подальшого аналізу, викладає матеріал непослідовно, допускає помилки в мовному оформленні викладу. Здобувач виконує завдання самостійної роботи фрагментарно й дещо пізніше визначеного терміну. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.	роботи з інформацією; володіє вміннями здійснювати первинну обробку інформації без її подальшого аналізу, викладає матеріал непослідовно, допускає помилки в мовному оформленні викладу. Здобувач виконує завдання самостійної роботи фрагментарно й дещо пізніше визначеного терміну. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.										
	Початковий рівень менше ніж 6 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, володіє понятійним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему висновків певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. У здобувача не сформовано необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією, він не має елементарних умінь здійснювати первинну обробку й подавати аналіз навчальної інформації; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання завдань, неспроможний виконати стандартні завдання спрямовані на розв'язання питань викладача. Здобувач не виконав більшість з завдань самостійної роботи, подав роботу пізніше визначеного терміну. У здобувача наявні ознаки академічної недоброчесності.	матеріалу, володіє понятійним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему висновків певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. У здобувача не сформовано необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією, він не має елементарних умінь здійснювати первинну обробку й подавати аналіз навчальної інформації; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання завдань, неспроможний виконати стандартні завдання спрямовані на розв'язання питань викладача. Здобувач не виконав більшість з завдань самостійної роботи, подав роботу пізніше визначеного терміну. У здобувача наявні ознаки академічної недоброчесності.										
	Здобувачі вищої освіти виконують такі різновиди самостійної роботи з дисципліни: 1) опрацювання текстів лекційних занять; 2) робота з основною й допоміжною літературою, опрацювання наукової та навчальної літератури; 3) ознайомлення з нормативними документами та їх опрацювання; 4) підготовка до практичних занять; 5) виконання завдань, визначених у планах практичних занять; 6) опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання; 7) виконання вправ і завдань в об'єктно-модульному динамічному середовищі навчання Moodle; 8) підготовка презентацій навчального матеріалу; 9) написання есе; 10) підготовка до написання самостійної роботи та модульної контрольної роботи. Здобувачі вищої освіти, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою. Модульна контрольна робота (20 балів) МКР передбачає виконання тестових завдань із дисципліни. Мета її написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок студентів. МКР складається із 40 тестових завдань, які оцінюються у 0,5 б. Мінімальна кількість балів – 12. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів. Оцінювання модульної контрольної роботи <table><tr><th>Шкала ECTS</th><th>Бали</th></tr><tr><td>«відмінно»</td><td>20 балів</td></tr><tr><td>«добре»</td><td>19-16 балів</td></tr><tr><td>«задовільно»</td><td>15-12 балів</td></tr><tr><td>«незадовільно»</td><td>11 і менше балів</td></tr></table> Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою. Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел списування, втручання в роботу інших			Шкала ECTS	Бали	«відмінно»	20 балів	«добре»	19-16 балів	«задовільно»	15-12 балів	«незадовільно»	11 і менше балів
Шкала ECTS	Бали												
«відмінно»	20 балів												
«добре»	19-16 балів												
«задовільно»	15-12 балів												
«незадовільно»	11 і менше балів												

студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагиату чи обману. URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Неформальна та/або інформальна освіта. Визнання К-ПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)» (<https://surl.ln/beaaaaw>).

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді.

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- волонтерська діяльність.

Семестровий екзамен (40 балів)

Білет іспиту складається з трьох питань (1-2 – теоретичні, 3 – практичне). Перше та друге питання (по 15 балів) екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв:

високий рівень 14-15 б.	Здобувач виявляє глибокі фундаментальні знання теорії, повно викладає матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливості тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може сформулювати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях (просектування процесу навчання в початковій школі), наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідної української літературної мови. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 12-13 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу та мовному оформленні висловлювання. Здобувач уміє наводити приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчені знання в нестандартних та дещо змінених ситуаціях. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
середній рівень 11-9 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні методичних питань, вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити необхідні приклади, в змозі захистити проєкт побудови системи роботи з певних тем дисципліни, викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше ніж 9 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не може повноцінно пояснити понятійним апаратом, допускає помилки у формулюванні методичних питань, спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення дисципліни, викладає матеріал хаотично і невпевнено. Здобувач неспроможний виконувати стандартні завдання навіть після спрямовальних питань викладача. Під час відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.
Під час відповіді на практичне питання (10 б.) звертається увага на таке:	
високий рівень 9-10 б.	Здобувач вповні володіє практичними вміннями і навичками з аналізу та розвитку туризму; правильно формулює свої думки та обґрунтовує їх, наводить приклади, аналогії. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

	достатній рівень 7-8 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в мовному висловлюванні. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.																					
	середній рівень 6 б.	Якщо здобувач виявляє окремі практичні вміння і навички, його пояснення допускає неточності; не вміє обґрунтувати свої судження; допускає помилки в оформленні викладу. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.																					
	початковий рівень менше ніж 6 б.	Якщо здобувач не володіє практичними вміннями і навичками, виявляє частини вивченого матеріалу, допускає суттєві помилки в мовному оформленні тощо. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки недоброчесності.																					
	Загальне оцінювання екзамену: 40-36 балів – високий рівень; 35-30 балів – достатній рівень; 29-24 бали – середній рівень; 23 бали і менше – початковий рівень Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до екзамену. Вони допускаються до нього після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю. Вважається, що здобувачі вищої освіти підготувалися до іспиту, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам. Здобувачам вищої освіти, які за іспит отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана педагогічного факультету. Якщо здобувач вищої освіти ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням декана природничо-економічного факультету, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності. Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння студентом певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення. Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти <table><tr><th>Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)</th><th>Оцінка за шкалою ECTS</th><th>Підсумкова оцінка за національною шкалою</th></tr><tr><td>90 – 100</td><td>A (відмінно)/Excellent</td><td>відмінно</td></tr><tr><td>82 - 89</td><td>B (дуже добре)</td><td rowspan="2">добре</td></tr><tr><td>75 - 81</td><td>C (добре)/Good</td></tr><tr><td>67 - 74</td><td>D (задовільно)/Satisfactory</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr><tr><td>60 - 66</td><td>E (достатньо)/Enough</td></tr><tr><td>35 - 59</td><td>FX (незадовільно з можливістю повторного складання)/Fail</td><td rowspan="2">незадовільно</td></tr><tr><td>34 і менше</td><td>F (незадовільно з незадовільно обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля) /Fail</td></tr></table>		Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова оцінка за національною шкалою	90 – 100	A (відмінно)/Excellent	відмінно	82 - 89	B (дуже добре)	добре	75 - 81	C (добре)/Good	67 - 74	D (задовільно)/Satisfactory	задовільно	60 - 66	E (достатньо)/Enough	35 - 59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)/Fail	незадовільно	34 і менше	F (незадовільно з незадовільно обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля) /Fail
	Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова оцінка за національною шкалою																				
90 – 100	A (відмінно)/Excellent	відмінно																					
82 - 89	B (дуже добре)	добре																					
75 - 81	C (добре)/Good																						
67 - 74	D (задовільно)/Satisfactory	задовільно																					
60 - 66	E (достатньо)/Enough																						
35 - 59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)/Fail	незадовільно																					
34 і менше	F (незадовільно з незадовільно обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля) /Fail																						
Підсумковий контроль	Залік																						
Поточний контроль	Практичні заняття, модульна контрольна робота, самостійна робота																						
Локація	Згідно з розкладом https://kpmu.edu.ua/rozklad-zaniat/																						